

EMILY BRONTË
UĞULTULU
TEPELER

EMILY BRONTË
UĞULTULU
TEPELER

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Naciye Akseki Öncül

Türkiye'de sadece Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş. tarafından yayımlanacak olan Minikitap™ dizisi (özgün ismiyle Flipback®/Dwarsligger®), Jongbloed bv (Heerenveen, Hollanda) girişimidir. Minikitap™ hafiflik, dayanıklılık ve pratikliği esas alan yeni bir kitap formatıdır. Hollanda'da Jongbloed bv tarafından Can Yayınları için özel olarak üretilen, elinizde tuttuğunuz Minikitap™, Indoprint kâğıdı ve patentli mizanpajı sayesinde yüzlerce sayfalık bir kitabın tamamını bu küçük boyutta bile keyifle okunan bir esere dönüştürüyor. Minikitap™ yayıncılık ve matbaacılıkta yüz elli yılı aşkın deneyimiyle Avrupa'nın tarihî firmalarından olan Jongbloed bv (Heerenveen, Hollanda) tarafından tasarlanmıştır.

Elinizdeki kitap, Bolloré Thin Paper (www.bollerethinpapers.com) tarafından üretilen Indoprint kâğıda basılmıştır. Klorür veya sülfür içermeyen, FSC® sertifikalı Indoprint kâğıdı, çevreye zararsız özel bir kâğıt hamurundan üretilmiştir.

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Mizanpaj uygulama: Bahar Kuru Yerek

Baskı ve cilt: Jongbloed bv, Marktweg 73a, 8444 AB Heerenveen, Hollanda

ISBN 978-975-07-3727-5

Wuthering Heights, Emily Brontë

© 1983, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır ve korunmaktadır. Yayınevinin izni olmadan eser hiçbir şekilde çoğaltılamaz, Minikitap™ markası ve formatı 3. kişiler tarafından kullanılamaz.

Can Yayınları'nda 1. basım: 1983

Minikitap™ formatında 1. basım: Mayıs 2018

Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737275

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

EMILY BRONTË, 1818'de İngiltere'nin kuzeyinde, Yorkshire'a bağlı Thornton'da doğdu. Çok genç yaşlarda kendini okuyup yazmaya veren Emily Brontë, 1846'da kız kardeşleri Charlotte ve Anne'le birlikte ortak bir řiir kitabı yayımladı: *Poems by Currer, Ellis and Acton Bell* (Currer, Ellis ve Acton Bell'den şiirler). Emily'nin, kendisine büyük ün getirecek olan *Uğultulu Tepeler* adlı romanı, Charlotte'un kısa sürede büyük başarı kazanan *Jane Eyre* adlı romanından hemen sonra, 1847'de yayımlandı. Romanın yayımlanmasından kısa bir süre sonra, öteden beri hasta olan Emily'nin sağlığı hızla bozulmaya başladı. 1848'de veremden öldü. Emily, Brontë kardeşlerin belki de en önemlisi olmasına karşın, sessiz, içine kapanık kişiliğinden ve ardında önemli bir yazışma bırakmamasından dolayı, yaşamına ilişkin bilgiler çok kısıtlıdır. Tek romanı *Uğultulu Tepeler*, ruhsal yaşamının gizlerini aydınlatmak yerine daha da karanlıkta bırakır.

NACİYE AKSEKİ ÖNCÜL, 1920 yılında Heybeliada'da doğdu. Ankara Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra, Dil, Tarih ve Coęrafya Fakóltesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. 1942 yılında İngilizce öğretilenliğine başladı. 1946'da, Columbia Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden yüksek lisans diplomasını aldı. 1972 yılında öğretilenlikten emekli oldu. 1963'te *Amerikan Edebiyatı Hikâyeler Antolojisi* başlıklı derlemesini yayımladı. Virginia Woolf, Emily Brontë ve Nathaniel Hawthorne gibi önemli yazarların kitaplarını dilimize kazandırdı.

1801. – Ev sahibimi, ileride başıma işler açacak olan bu tek komşumu görmeye gittim, şimdi oradan geliyorum. Buraları çok güzel yerler doğrusu! Bütün İngiltere’de toplumun hayhuyundan böyle büsbütün uzak bir yer bulabileceğimi hiç sanmazdım. İnsanlardan kaçan biri için tam bir cennet. Mr. Heathcliff’le ben bu ıssız yerleri paylaşmak için ne kadar da uygun bir çiftiz! Ne eşsiz bir insan! Atımın üstünde ona doğru ilerlerken, siyah gözlerinin kaşları altında kuşkuyla kısıldığını ve adımı söylerken, ellerini inatçı bir çekingenlikle yeleşinin iç taraflarına doğru kaçırdığını gördüğümde kendisine nasıl bir yakınlık duyduğumu anlamadı bile.

“Mr. Heathcliff?” dedim.

Yanıt olarak yalnızca başını salladı.

“Ben yeni kiracınız Lockwood, efendim,” dedim. “Buraya gelir gelmez ilk fırsatta sizi ziyaret etmeyi görev bildim. Umarım Thrushcross Çiftliği’ni kiralama konusundaki ısrarımla sizi rahatsız etmemişimdir. Dün duyduğuma göre sizin bu konudaki düşünceleriniz...”

Yüzünü buruşturarak, “Thrushcross Çiftliği benim kendi malımdır, efendim,” diye sözümü kesti. “Engel olabildiğim müddetçe, kimsenin beni rahatsız etmesine izin vermem. İçeri girin!”

Bu “içeri girin”i dişlerinin arasından, “Cehennem olun,” der gibi söylemişti. Yaslandığı bahçe kapısı bile söylenen sözlere uyar bir harekette bulunmadı. İşte, asıl bu durum, herhalde beni bu çağrıyı kabule itti. Çekingenlikten yana beni gölgede bırakan bu adama karşı içimde bir ilgi uyanmıştı.

Atımın, göğsüyle, iter gibi bahçe kapısına dayandığını görünce, zinciri çözmek için elini uzattı. Sonra, asık bir yüzle taşlık yolda önü-

me düştü, avluya girerken, “Joseph! Mr. Lockwood’un atını al, şarap da getir!” diye seslendi.

Bu çiftte buyruğu duyunca, “Galiba evde topu topu bir tek uşak var,” dedim içimden. “Tevekkeli değil taşlıkta aralıklardan otlar bitmiş, çimleri de hayvanlardan başka kesip düzelten olmamış,” diye düşündüm.

Joseph yaşlıca, daha doğrusu yaşlı bir adamdı. Belki de çok yaşlıydı, ama güçlü kuvvetli ve dinçti. Atımı alırken hoşnutsuzluğunu gösterir bir sesle ters ters, “Tanrı yardımcımız olsun,” diye söylendi, hem de yüzüme öyle ekşi bir suratla baktı ki, zavallı, herhalde yemeğini hazmetmek için Tanrı’dan medet umuyor, o sofuca yakarışının da benim bu beklenmedik gelişimle hiçbir ilgisi olmasa gerek, diye düşünüp halini hoş gördüm.

Mr. Heathcliff’in oturduğu evin adı Wuthering Heights. “Wuthering”, taşra dilinde, fırtınalı günlerde bu evi saran uğultulu havayı belirten, anlamlı bir sıfattır. Bu tepede her zaman için temiz, sağlam bir hava olduğu belli. Kuzey rüzgârının bu sırtlardaki gücü, evin ucundaki birkaç bodur çamin yan yatışından ve güneşten sadaka ister gibi bütün dalları aynı yöne uzanan bir sıra cılız çalıdan anlaşılıyor. Neyse ki mimar ileriye görmüş de yapıyı adamakıllı sağlam yapmış. Daracık pencereler ta duvarın içine oyulmuş, köşeler de büyük çıkıntılı taşlarla sağlamlaştırılmış.

Eşiği atlamadan önce, evin ön cephesine, özellikle giriş kapısının çevresine serpiştirilmiş acayip kabartmaları incelemek için durdum. Kapının üstünde, artık çürüyüp dökölmeye başlamış ejderhalarla çıplak çocuklar arasında “1500” tarihini ve “Hareton Earnshaw” adını seçtim. Bir şeyler söyleyip hırçın sahibinden bu evin geçmişiyle ilgili kısa bir bilgi isteyecektim; ama kapıdaki duruşuyla, ya hemen içeri gir ya da çek git, der gibiydi. Benim de evin içini görmeden onun sabrını tüketmeye hiç niyetim yoktu.

Bir basamakla doğrudan oturma odasına giriverdik. Ne sofa vardı ne de koridor. Buralarda öneminden ötürü bu odaya “ev” diyorlar. Bu-

rası genellikle hem mutfak hem de konuk odasıdır. Ama Uğultulu Tepeler'de mutfak sanırım evin başka bir yerine kaldırılmıştı ya da içerilerden kulağıma doğru gelen çene yarıştırmalardan ve kap kacak tıkrıtısından ben öyle anladım. Kocaman ocağın çevresinde de, orada et kızartıldığını, yemek kaynatılıp ekmek pişirildiğini gösteren hiçbir şey yoktu. Duvarlarda da gözüme ne bir bakır tava ne de kalaylı bir süzgeç pırılıtı çarptı. Yalnız odanın bir ucunda, meşeden yapılmış büyük bir büfenin rafları üstünde, çatıya kadar yükselen sıra sıra büyük kalaylı kaplarla gümüş maşrapa ve ibriklerden yansıyan ışık ve ısı gözleri kamaştırıyordu. Oda tavansızdı. Yulaf çöreği, yığın yığın sığır ve domuz butlarıyla dolu bir tahta kapağın örttüğü bir köşe dışında, çatı olduğu gibi göz önündeydi. Ocağın tepesine eski ve paslı birkaç tüfektele bir çift tabanca asılmış, süs olarak da, parlak çığ renklerle boyanmış üç teneke kutu konmuştu. Döşeme düz, beyaz taşandı. Sandalyeler ilkel, yüksek arkalı ve yeşil boyalıydı. Büyük ve koyu renkli bir-iki tanesi gölgeli yerde güç fark ediliyordu. Büfenin altında koskoca, kızıl bir av köpeği uzanmış yatıyordu. Durmadan bağıran bir sürü yavru çevresini sarmıştı. Kıyıda bucakta da başka köpekler vardı.

Bu oda ile bu eşyalara, eh, uygun, der geçerdiniz, eğer sahibi tozluğ ve dizlikleri içinde güçlü kasları daha da beliren, sert yüzlü sıradan bir kuzeyli çiftçi olsaydı. Akşamları yemekten sonra tam vaktinde çıkar da bu tepelerde yedi-sekiz kilometrelik bir alanı dolaşırsanız, koltuğuna kurulmuş, önünde, yuvarlak bir masa üstünde birası köpüklenen böyle çiftçiler görürsünüz. Ama bu ev, bu yaşantı, Mr. Heathcliff'e göre değildi. Heathcliff'in yüzü kara yağız bir Çingene'ye benziyordu. Giyinişi, tavırları ise bir efendi, daha doğrusu efendiden çok bir köy ağası gibiydi. Belki biraz umursamaz bir giyinişi vardı, ama dimdik, güzel bir bedeni olduğundan, hem de somurtkanlığından ötürü, bu ihmalcilik onda hiç de fena durmuyordu. Onun biraz da görgüsüzce bir böbürlenme içinde olduğu kuşkusuna kapılanlar da çıkabilir. İçimde, halden anlayan bir ses bana onda böyle bir şey olmadığını söylüyor. İçgüdümlü seziyordum ki onun bu çekingenliği, aşırı duygusal

davranışlara, karşılıklı incelik gösterilerine duyduğu tiksintiden ileri geliyor. Bence Heathcliff, sevgisini de nefretini de belli etmeyenlerdendi; ikinci bir kez sevmeyi ya da nefret edilmeyi de aklı almazdı. Ama ben de çok ileri gidiyorum. Kendi huylarımı alabildiğine ona yüklüyorum. Belki de Mr. Heathcliff'in, kendisiyle ahbap olmak isteyenlerden kaçınmasında, benimkine uymayan bambaşka nedenler vardır. Kimseler bana benzemesin. Anneciğim hep, "Sen rahat bir yuva kuramazsın," der dururdu. Gerçekten de daha geçen yaz, böyle bir yuvaya hiç de yaraşır biri olmadığımı gösterdim.

Bir ay kadar deniz kıyısına gitmiştim. Hava alıp gezinirken, çekici mi çekici bir kıza tanıştım. O, bana aldırış etmediği sürece, gözümde gerçek bir tanrıçaydı. Ona hiçbir zaman sevgimden söz etmedim. Ama gözlerin dili varsa, budalalar bile ona deli gibi âşık olduğumu kestirebilirdi. Sonunda beni anladı ve hayal edilebilecek bakışların en tatlısıyla karşılık verdi. Peki, ben ne yaptım dersiniz? Söylerken utanıyorum, buz kesilip tıpkı bir sümüklüböcek gibi kabuğuma çekildim; her bakışta biraz daha soğuyarak, biraz daha büzülerek. Sonunda zavallı kız kendi anlayışından kuşkuya düştü ve bir yanlılık yaptığını sanıp öyle altüst oldu ki, annesini oradan gitmeye razı etti. Bu tuhaf huyum yüzünden, taş yürekli bir insan olarak tanındım. Bunun ne kadar haksız bir yargı olduğunu yalnız ben bilirim.

Ocağın yanında, ev sahibinin yöneldiği tarafın karşısında bir sandalyeye oturdum. Konuşmadan sessizce durduğumuz bir sırada, anne köpek yuvasından çıkarak sinsi sinsi bacaklarımın arkasına yanaştı; dudağı yukarı doğru sıyrılmış, beyaz dişlerinden ısırma hırsıyla salyalar akıyordu. Sessizliği doldurmak için köpeği okşamaya kalktım. Bu davranışım, uzun ve boğuk bir hırlayışa neden oldu.

Mr. Heathcliff de, "Köpeği rahat bıraksanız iyi olur," diye onunla birlikte homurdanarak, daha ileri gösterileri bir tekmesiyle önledi. "Şımartılmaya alışık değildir, süs köpeği de değil," diye ekledi. Sonra yandaki bir kapıya doğru gidip bir kez daha, "Joseph!" diye bağırdı.

17 Joseph mahzenin dibinden anlaşılmasız bir şeyler mırıldandı, ama

merdivenden ayak sesi duyulmadı. Bunun üzerine efendisi de aşıya onu aramaya inerek beni o azgın dişi ve her hareketimi kollayan uzun tüylü, korkunç bir çift çoban köpeğiyle baş başa bıraktı. O kazma gibi dişlerin etime girmesine can atmadığım için, yerimden kıpırdamadan oturdum. Ama aksiliğe bakın ki, köpeklerin sözsüz aşılamalardan anlamayacaklarını sanarak yüzlerine bakıp göz kırpmaya, ağzımı burnumu oynatmaya başladım ve yüzümün bir hali sayın bayanı öyle sinirlendirdi ki, birden kızarak dizlerime atıldı. Köpeği itmeme masanın arkasına geçmem bir oldu. Bu davranışım bütün sürüyü kışkırttı. Boy boy, yaş yaş yarım düzineye yakın dört ayaklı iblis, gizlendikleri deliklerden çıkıp odanın ortasına toplandılar. En çok topuklarımla ceketimin eteklerine saldırıyorlardı. Ocak başındaki demiri yakalayarak kavgacıların büyükçelerini elimden geldiğince uzaklaştırmaya çalıştım ve ev halkından ortalığı yatıştırmaları için bağıra çağıra yardım istemek zorunda kaldım.

Mr. Heathcliff'le uşağı, mahzenin merdivenini, insanı çileden çıkararak bir kayıtsızlıkla tırmandılar. Ortalığı havlamalar, bağırımlar dolurup kıyamet koptuğu halde, ikisi de adımlarını azıcık olsun sıklaştırmadı. Neyse ki mutfaktakilerden biri daha tez davrandı. Entarisinin etekleri beline toplanmış, kolları sıvanmış, yanakları alev alev, güçlü kuvvetli bir kadın, elindeki tavayı havada sallayarak aramıza katıldı. Silahını ve dilini öyle kullandı ki, şaşılacak şey, fırtına hemen diniverdi. Efendisi odaya girdiği zaman ortada yalnız o kalmıştı; göğsü, fırtınadan sonraki deniz gibi kalkıp iniyordu.

Evin efendisi, konuğu hiçe saymak olan bu tutumundan sonra, artık hiç dayanmadığım bir biçimde bana bakarak, “Neler oluyor burada böyle?” dedi.

“Neler oluyor, evet,” diye homurdandım. “Kudurmuş bir domuz sürüsü bile sizin bu hayvanlarınızdan daha zararsızdır. Bir yabancıyı ha bunlarla baş başa bırakmışsınız, ha bir sürü kaplanla, hepsi bir!”

Şişeyi önüme koyup masayı eski yerine getirerek, “Bir şeye dokunmayanlara onlar da dokunmazlar,” dedi. “Köpeklerin tetikte durması

“Sağ olun, istemem.”

“Isırmadılar ya?”

“Eğer biri ısırseydi, görürdü gününü.” Heathcliff’in yüz ifadesi yumuşayarak bir sırtışa dönüştü.

“Hadi, hadi,” dedi, “heyecanlanmışsınız, Mr. Lockwood. Gelin, biraz şarap için bakalım. Bu eve o kadar az konuk gelir ki, doğrusu ben de, köpeklerim de onları karşılamasını bilmeyiz. Sağlığınıza, efendim...”

Başımı hafifçe eğip ben de aynı biçimde karşılık verdim. Birkaç köpek huysuzluk etti diye surat asıp oturmağın yersiz olacağını anlamaya başlamıştım. Bir de, kendimi onun eğlencesi yapmak istemiyordum. Çünkü durum buydu. O da –anlaşılan benim gibi iyi bir kiracıyı gücendirmeyi doğru bulmayarak– zamırsız, fiilsiz, kesik kesik konuşmayı bıraktı ve beni ilgilendireceğini sandığı başka bir konuya geçti. İçinde tek başıma yaşayacağım evin iyi ve kötü yanlarını anlatmaya başladı. Değindiğimiz konularda çok bilgili olduğunu gördüm ve ayrılmadan önce, ertesi gün yeniden gelmek için kendiliğimden bir öneride bulunma yürekliliğini gösterdim. O, böyle ikinci bir görüşmeye pek istekli değildi, belliydi bu. Ama ben yine de gideceğim. Hayret, onun yanında ben ne kadar sokulğan kalıyorum.

2

Dün öğleden sonra ortalığı sis bastı, hava soğudu. Fundalıklar ve çamurlar içinden bata çıka Uğultulu Tepeler’e gideceğime, oturup vaktimi çalışma odasında ocağın başında geçirsem de olur, diye düşünüyordum. Ama yemekten sonra kalkıp da (Sırası gelmişken söyleyeyim, yemeğimi saat on iki ile bir arasında yiyorum. Evle birlikte devredilen, yaşını başını almış bir hanım olan kâhya kadın, saat beşte de yiyebileceğimi bir türlü anlayamamış ya da anlamak isteme-

mişti), evet, yemekten kalkıp da böyle bir tembellik etme niyetiyle merdivenden çıkıp odaya girince, ne göreyim, fırçalar, kömür sepetleri arasında yere diz çökmüş bir hizmetçi kız, yarı yanmış alevsiz közlerle uğraşırken tozu dumana katmamış mı! Durumu görünce, hemen geri çekildim. Şapkamı aldım, dört mil yürüdükten sonra, tam lapa lapa kar yağmaya başlarken Heathcliff'in bahçe kapısına vardım.

Bu çıplak tepede toprak donmuş, taş kesilmişti. İliklerime işleyen soğuktan tirtir titriyordum. Zinciri çözemediğim için kapının üzerinden atlardım, iki yanı seyrek beктаşıüzümleriyle kaplı taş döşemeli yoldan koşarak çıktım ve parmaklarım sızlayınca, köpekler ulumaya başlayınca kadar, kapıyı açtırmak için boş yere çaldım.

İçimden, "Alçaklar," diye söyledim, "bir dağlıya yakışacak kabalığınızla insanlar arasından hepten sürülüp kovulmalısınız siz. Ben hiç olmazsa böyle güpegündüz kapılarımı sürgülemem. Sanki umurumda! Gireceğim işte!" Böylece kararımı vererek, mandalı yakalayıp hızla çektim. Ambarın yuvarlak penceresinden ekşi suratlı Joseph'in başı görüldü.

"Ne istiyorsun?" diye haykırdı. "Efendi aşağıda, ağlıda. Konuşmak istiyorsan samanlığı dolan."

"İçeride kapıyı açacak kimse yok mu?" diye bağırdım karşılı olarak.

"Hanımdan başka kimse yok, o da gece yarısına kadar kıyameti kopardıysanız yine açmaz."

"Niye? Ona kim olduğumu söyleyemez misin ha, Joseph?"

Joseph, "Ben mi? Yok, yok! Ben böyle şeylere burnumu sokmam," diye homurdandı ve başını çekti.

Artık tipi başlamıştı. Bir daha denemek için yeniden tokmağa yapıştığım sırada, evin arkasında, omzunda bir tırpanla ceketsiz bir delikanlı görüldü. Seslenerek arkasından gelmemi söyledi. Bir çamaşırlıktan ve içinde kömürlük, tulumba ve güvercinlik bulunan taş döşeli bir avludan geçtikten sonra, sonunda, bir gün önce kabul edildiğim o büyük, sıcak ve iç açıcı odaya girdik. Ocağın içinde harlı harlı yanan

kömür, turba ve odunlar odayı ısıtıp aydınlatıyor, insana keyif veriyordu. Yemekleri bol bir akşam sofrasının yanında, o zamana kadar farkına varmadığım birinin, evin hanımının oturduğunu görerek sevindim. Selam verip bekledim. Herhalde bir yer gösterecektir, diye düşünüyordum. Sandalyesinin arkasına yaslanarak yüzüme baktı, ne bir hareket yaptı ne de bir şey söyledi.

“Ne kötü bir hava,” dedim. “Korkarım uşaklarınızın umursamazlığı yüzünden kapınız zarar gördü, Mrs. Heathcliff. Duyurmak için çok uğraştım.”

Ağzını bile açmadı. Gözlerimi ayırmadan ona bakıyordum, o da bana bakıyordu. Daha doğrusu, soğuk, kayıtsız bir tavırla, insanı son derece rahatsız edip sıkın bir biçimde gözlerini üzerime dikmişti.

Delikanlı kabaca, “Oturun, şimdi gelir,” dedi.

Dediğini yaptım. Boğazımı temizledim, bu ikinci karşılaşmamızda kuyruğunun ucunu oynatma alçakgönüllülüğünde bulunarak beni tanıdığını gösteren o hain Juno’yu çağırdım.

“Ne güzel hayvan!” diye ortaya bir söz attım. “Yavrularını vermeye niyetiniz var mı, hanımefendi?”

Sevimli ev sahibesi, Heathcliff’ten bile daha ters bir sesle, “Köpekler benim değil,” diye yanıtladı.

Bunun üzerine, üstü kediye benzer şeylerle dolu, pek iyi seçilemeyen bir minder göstererek, “Sizin sevdikleriniz galiba bunlar arasında,” diye konuşmamı sürdürdüm.

Horlarcasına, “Ne de sevilecek şeyler ya!” dedi.

Aksiliğe bakın ki, kedi sandığım şeyler bir sürü ölü tavşanmış. Bir daha öksürdüm ve şömineye biraz daha yaklaştım, “Ne kötü bir akşam,” diyerek önceki sözümü yineledim.

Genç kadın yerinden kalkıp ocak rafındaki resimli kutuların ikisine uzanarak, “Dışarı çıkmamalısınız,” dedi.

O zamana kadar oturduğu yerde gölgede kalmıştı. Şimdi boyunu bosunu, yüzünü gözünü olduğu gibi görüyordum. İnce uzundu ve belli ki henüz genç kız denecek yaştaydı. Çok güzel bir vücudu vardı.